

DONIESIENIA

WYSTĘPOWANIE ZARAŻY RZĘSISTKOWEJ W WOJ. BYDGOSKIM

L. Jaśkowski

Zakład Inseminacji i Zwalczania Bezplodności w Bydgoszczy
Kierownik: prof. dr L. Jaśkowski

Systematyczne badania nad występowaniem zarazy rżęsistkowej w województwie bydgoskim rozpoczęto w roku 1949. Na 198 buhajów zbadanych w dwu powiatach, wykryto wtedy 21 zarażonych, co stanowiło 10,7% pogłowia. (Jaśkowski i in. 1949). W następnym roku na tym samym terenie przebadano 254 buhaje i stwierdzono wzrost odsetka buhajów zarażonych do 16,5%. (Jaśkowski, 1950). W roku 1951 rozszerzono badanie buhajów na 5 powiatów województwa. Zbadano wtedy 938 buhajów, wykrywając rżęsistka u 101 (10,7%), przy czym odsetek buhajów zarażonych w poszczególnych powiatach wahał się w granicach 6,2 do 17,4%. (Jaśkowski, 1954).

W latach następnych, systematycznych badań całego pogłowia buhajów w poszczególnych powiatach nie przeprowadzono. Jednakże począwszy od roku 1953 przeprowadzono badanie wszystkich buhajów należących do gospodarstw uspołecznionych; mianowicie w roku 1953 — 456 buhajów na terenie 8 powiatów województwa, w 1954 — 331 buhajów na terenie 8 powiatów, w roku 1955 — 83 buhajów na terenie 2 powiatów i w roku 1956 — 47 buhajów na terenie 1 powiatu. Ponadto w poszczególnych powiatach przeprowadzono niewielką ilość badań okolicznościowych w celu wykluczenia lub stwierdzenia zarazy rżęsistkowej w poszczególnych oborach lub gromadach.

Zarówno badania wstępne, jak i późniejsze opierano na jednorazowym mikroskopowym i hodowlanym badaniu wypłuczyn z napletka. Jak wykazały badania Markowskiego (1956), jednorazowe badanie pozwala ujawnić około 80% zarażonych buhajów. Wydaje się więc zupełnie słusznym, aby przyjąć, że odsetek zakażonych buhajów był co najmniej o 20% wyższy aniżeli stwierdzono.

W załączonej tabeli 1 podano łączne zestawienie wyników badań buhajów w kierunku na rżęsistka bydlęcego na przestrzeni od roku 1949 do 1956. Przeciętą z 8 lat, posłużyła do opracowania mapki ilustrującej średnie nasilenie zarazy rżęsistkowej na przebadanym terenie.

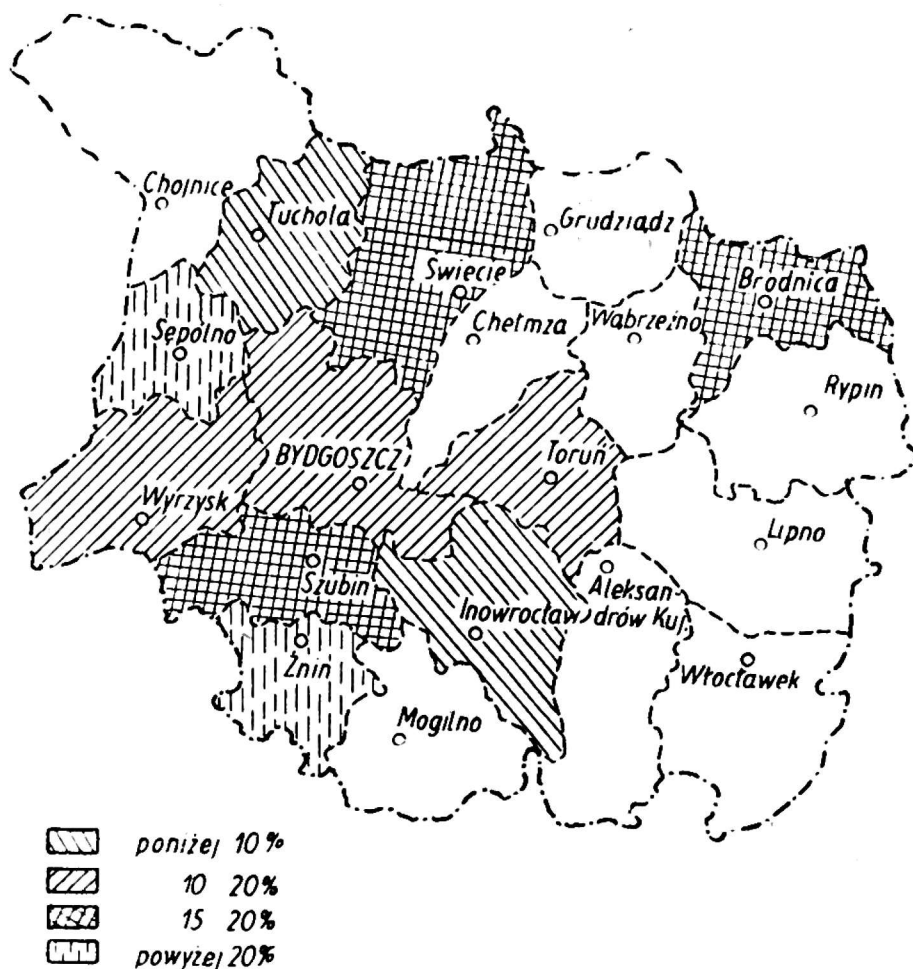
Najwyższy odsetek zarażonych buhajów stwierdzono w roku 1953 — 19,6% (wykrywając rżęsistka u 88 buhajów na 456 zbadanych. Oznaczało to wzrost w porównaniu z rokiem 1949 o prawie 100%. Począwszy od tego roku stwierdza się powolny, ale stały spadek odsetka zakażonych buhajów. Powolny spadek zarażeń na przestrzeni ostatnich lat, można by przypisać rozwojowi sztucznego unasienniania, którym w roku 1956 objęto w poszczególnych powiatach od 15 do 50% pogłowia bydła.

Tabela 1

Wyniki badań buhajów w kierunku w rzesistka na terenie woj. bydgoskiego
w latach 1949 do 1956

Powiat	1949		1950		1951		1952		1953		1954		1955		1956		Razem	
	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych	zba- dano	% zara- żonych
Bydgoski	111	9,0	163	12,6	7	43,0	5	00	44	17,3	52	9,3	—	—	—	—	382	12,3
Brodnicki					340	6,2	24	8,3	105	17,1	2	0					107	16,8
Inowrocław									6	33,3	44	11,3	3	0			417	7,2
Sępólno					207	11,6	5	20,0	80	25,0	14	7,1	2	0			96	21,8
Szubin					147	16,6			58	18,9	12	16,6	8	12,5	10	0	292	16,4
Świecie	87	12,6	91	21,9			2	0	87	13,6	30	26,7	8	12,5	3	0	452	16,8
Toruń					81	17,4			29	17,2	8	25,0	28	0	5	0	153	13,7
Tuchola											14	7,1					14	7,1
Wyrzysk					153	7,8			12	16,7	134	20,1	42	11,9	27	18,5	368	14,0
Żnin									35	31,4	21	9,9			2	50,0	62	22,6
Razem	198	10,7	254	16,5	935	10,7	36	8,3	456	19,3	331	16,2	83	7,2	47	12,6	2346	14,1

Jednakże obiektywne wnioski można by wyciągnąć dopiero po przeprowadzeniu badań całego pogłowia buhajów, przynajmniej na terenie tych powiatów, w których objęto unasieniem więcej niż 20% pogłowia. Badania takie pozwoliłyby zorientować się nie tylko w zakresie wpływu sztucznego unasinienia na zwalczanie zarazy rzęsistkowej, ale również w zakresie dotychczasowych wysiłków służby weterynaryjnej i zootechnicznej w celu opanowania tej najważniejszej u nas choroby krycia.

W załączonej mapce przedstawiono stan zarażenia buhajów w poszczególnych powiatach na podstawie przeciętnej z lat 1949/1956. Najwyższy odsetek zarażonych buhajów, bo ponad 20% stwierdzono w powiatach żnińskim i sępoleńskim. W powiatach brodnickim, szubińskim i świeckim było od 15—20% zarażonych buhajów, w powiatach bydgoskim, toruńskim i wyrzyskim odsetek zarażonych buhajów wahał się w granicach 10—15%, poniżej 10% zarażonych buhajów stwierdzono w powiecie inowrocławskim i tucholskim.

Dane z powiatu tucholskiego trzeba przyjąć z pewnym zastrzeżeniem ze względu na małą liczbę zbadanych buhajów. Jednakże stwierdzony odsetek zarażeń może odpowiadać rzeczywistości, ze względu na odizolowanie powiatu od innych przez duże przestrzenie lasów.

Stosunkowo niski odsetek zarażeń w powiatach bydgoskim, toruńskim i wyrzyskim, z wyraźną tendencją do zmniejszania się w ostatnich latach, może mieć związek ze znacznym rozwojem akcji unasinienia, w tych bowiem powiatach akcja unasinienia rozwinęła się najlepiej.

Reasumując przedstawione fakty należy stwierdzić, że na terenie województwa bydgoskiego na przestrzeni 8 lat stwierdzono rzęsistka bydłowego u 321 buhajów na 2346 przebadanych. Stanowi to około 15% przebadanego pogłowia. Biorąc pod uwagę,

że jednorazowe badanie ujawnia, jak wykazały badania Markowskiego około 80% buhajów zarażonych, rzeczywisty odsetek zarażonych buhajów jest prawdopodobnie niedaleki 20%. Uogólniając powyższe wyniki na teren całego województwa uzyskujemy następujące cyfry. Na terenie województwa licencjonuje się rocznie około 3700 buhajów. W przybliżeniu 740 buhajów jest corocznie zakażonych. Przeciętne straty spowodowane rocznie przez zarażonego buhaja, oszacowano na 120—150.000 (Jaśkowski 1950), czyli straty spowodowane rocznie przez zarazę rzęsistkową na terenie województwa wahają się w granicach od 86 do 108 milionów złotych. Za połowę tej sumy można by wybudować i utrzymać na terenie województwa dostateczną ilość stacji unasienniania dla szybkiej likwidacji zarazy.

THE OCCURENCE OF BOVINE TRICHOMONIASIS IN THE DISTRICT OF BYDGOSZCZ

Summary

In summing up the facts presented in this paper, it is necessary to state that cattle trichomoniasis was found over the last 8 years in 321 bulls of the 2346 examined in the Bydgoszcz Voivodship. This constitutes around 15% of the number examined. Considering that one examination discloses, as proved by studies carried out by Markowski, around 80% of the cases, it can be assumed that the actual percentage of infected bulls reaches 20%. By generalizing those results for the whole Voivodship, the following figures are obtained. Around 3700 bulls are qualified annually throughout the Voivodship. Approximately 740 bulls are infected. Losses caused annually by one infected bull are estimated at around 120—150 000 zł. (Jaśkowski 1950), or in other words losses caused by trichomoniasis throughout the Voivodship annually range between 86 and 108 million zlotys. Half of this sum would suffice for the construction and operation of a sufficient number of insemination stations to liquidate rapidly this disease.

LITERATURA

1. Jaśkowski L., Dobrowolska D., Domański E., Grycz E., Iwański E., Zalewska E., Gurlicki A., 1949; Med. Wet. nr 12.
2. Jaśkowski L., 1950; Med. Wet. nr 10.
3. Jaśkowski L., 1954; Roczn. N. Roln. 66-E-2.
4. Markowski A., 1956; Roczn. N. Roln. 67-E-4.